

Remissvar

Klimat- och näringslivsdepartementet

Vårt diarienummer:
2026-01896

Ert diarienummer:
KN2026/01343

Datum:
2026-10-09

Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner

Sammanfattning

Delbetänkandet från Accelerationskontoret för att underlätta industrins omställning behandlar kommuners förutsättningar att attrahera och ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning. Kommittén analyserar vilka incitament och utmaningar kommunerna har i samband med sådana etableringar, samt föreslår ett antal åtgärder. Vinnova välkomnar betänkandets förslag men anser att förslagen inte är tillräckliga för att möta behoven. Vinnova anser att de innovativa bolagens roll och behov i industrins omställning inte tillvaratas i tillräckligt stor utsträckning i delbetänkandet. Dels avseende startupföretagens roll i den gröna omställningen, dels de innovativa företagens behov av internationell talang.

Vinnova tillstyrker utredningens förslag att

- ge Business Sweden i uppdrag att ansvara för den nationella funktion som ska tillhandahålla stöd och rådgivning till kommuner avseende större företagsetableringar och expansioner.
- skapa fler incitament för en mer blandad bebyggelse i berörda kommuner.
- skriva ner studieskulder för att stimulera studenter att välja utbildningar inom efterfrågade områden.
- tilldela extra statsbidrag för yrkesvux.

Andra aspekter som bör beaktas

De innovativa företagen är avgörande för industrins omställning. Vinnova vill framhålla två centrala aspekter ur de innovativa företagens perspektiv när det kommer till att ta emot företagsetableringar och företagsexpansioner, startups som katalysator för grön omställning i etablerad industri och de innovativa bolagens behov av internationell kompetens.

Startups är centrala för den gröna omställningen då de driver innovation i etablerad industri genom att utveckla och testa nya lösningar som kan bidra till minskade utsläpp, effektivare resursanvändning och nya hållbara affärsmodeller. Startups verkar ofta i tidiga skeden där teknikutveckling, marknadsprövning och snabb anpassning är avgörande, och kan därför komplettera större företagsetableringar och investeringar. Samarbeten mellan startups och etablerad industri är en central drivkraft i grön omställning.

Internationell talangattraktion är särskilt viktig för innovativa företag eftersom deras konkurrenskraft ofta bygger på tillgång till specialiserad kompetens som inte alltid finns i tillräcklig omfattning på den svenska

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelsgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Vinnova, FE 34, 838 73 Frösön
Leveransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521

arbetsmarknaden. Tillgång till lämplig arbetskraft eller kompetens är enligt Tillväxtverket det största tillväxthindret för små och medelstora företag, 31 procent anger detta som ett stort hinder, och bland företag med 10–249 anställda är andelen drygt 50 procent.¹ SCB visar samtidigt att hälften av de små och medelstora företag som rekryterat kvalificerad personal 2023–2025 haft svårt att hitta rätt kompetens, men att bara knappt två av tio planerar att söka kan internationell kompetens.² Tillväxtverkets beräkningar visar att dagens nivåer av högkvalificerad arbetskraftsinvandring bidrar med cirka 61 miljarder kronor till BNP över tio år, och att bidraget kan öka till omkring 100 miljarder kronor om fler väljer Sverige och stannar längre.³ Kompetensbrist är ett tillväxthinder för Sverige och drabbar särskilt innovativa företag. Ett innovationsperspektiv på kompetensförsörjning bör därför inte enbart fokusera på omställning och rörlighet av arbetskraft inom Sverige, utan också på hur Sverige kan attrahera, matcha och långsiktigt behålla internationella studenter, forskare och yrkesverksamma med relevant spetskompetens för att möta behoven hos större företagsetableringar och industrins gröna omställning.

Delbetänkandet lyfter fram bostadsmarknadens betydelse för att underlätta arbetskraftens rörlighet. Vinnova vill därutöver framhålla ett antal aspekter som inte behandlas tillräckligt i delbetänkandet, men som är centrala för Sveriges förmåga att attrahera och långsiktigt behålla internationell talang. Platser attraktionskraft formas inte enbart av tillgången till bostäder, utan också av välfungerande offentlig service, såsom skola, vård och omsorg, individanpassad språkundervisning samt av ett rikt föreningsliv och andra sociala sammanhang. Det är även viktigt att beakta medföljandeperspektivet, där barns och partners möjligheter till etablering, utbildning, arbete och social delaktighet har stor betydelse för om internationella talanger väljer att stanna i Sverige över tid.⁴

Vinnovas ställningstaganden

5.3 Frågor kring statens stöd och rådgivning

Vinnova tillstyrker utredningens förslag att ge Business Sweden i uppdrag att ansvara för den nationella funktion som ska tillhandahålla stöd och rådgivning till kommuner avseende större företagsetableringar och expansioner.

Mot bakgrund av Business Swedens befintliga ansvar för statens investeringsfrämjande verksamhet, internationella närvaro och etablerade samverkan med relevanta aktörer bedöms myndigheten ha goda förutsättningar att fullgöra uppdraget. Vinnova ser positivt på att funktionen omfattar såväl generell kunskapsförmedling som behovsanpassat stöd i strategiskt betydelsefulla etableringsärenden där fokus ligger på både nationella och internationella investeringar. Vinnova vill understryka att det samtidigt är angeläget att uppdraget genomförs i nära samverkan med de aktörer som delbetänkandet nämner. En sådan samordning bidrar till en mer sammanhållen, effektiv och långsiktigt hållbar struktur för investeringsfrämjande i Sverige.

5.5 Frågor kring bostadsbyggande

Vinnova tillstyrker utredningens ambition att skapa fler incitament för en mer blandad bebyggelse i berörda kommuner.

Bostadssituationen för internationell talang som vill etablera sig i Sverige är utmanande både i storstäder och samhällen med större företagsetableringar. En mer diversifierad bostadsmarknad med bland annat tillgång till

¹ Bristen på kompetens fortfarande största tillväxthindret, Tillväxtverket, Företagens villkor och verklighet, 2023

² Statistikmyndigheten SCB. *Erfarenheter av internationell rekrytering bland små och medelstora företag.*

Internationell rekrytering ovanlig trots kompetensbrist, 2025

³ Internationell kompetens stärker Sveriges ekonomi, Tillväxtverket, 2026

⁴ [Att jobba för större etableringar](#), Tillväxtverket, 2023

hyresrätter är central för att locka internationell talang.⁵⁶ Huruvida accelerationskontorets förslag är det bästa förslaget för att åstadkomma fler hyresrätter tar dock Vinnova inte ställning till.

5.7 Frågor kring kompetensförsörjning

Vinnova tillstyrker förslaget om nedskrivning av studieskulder för att stimulera studenter att välja utbildningar inom efterfrågade områden.

Vinnova tillstyrker förslaget om extra tilldelning av statsbidrag för yrkesvux.

Utredningen beskriver generellt förutsättningar kring nya företagsetableringar utifrån att efterfrågad kompetens redan finns tillgänglig i form av arbetslösa på annan ort alternativt redan anställda i Sverige men på andra orter. Det krävs även utbyggnad av stödjande samhällsfunktioner och underleverantörsledet vilket resulterar i kompetensbehov i en mycket bredare kontext och omfattning. Fokus kan därför inte enbart ges till behovet av högkvalificerad arbetskraft som det redan idag råder brist på inom många områden i Sverige. Ett flyttbidrag inom Sverige stödjer endast arbetslösa under förutsättning att dessa har efterfrågad kompetens men detta riskerar att skapa nya kompetensbrister på de orter de rekryteras från i Sverige. Den internationella kontexten saknas gällande kompetensförsörjning där den internationella konkurrensen är mycket hård om de kompetenser som efterfrågas. Det behövs också ett inflöde av nya individer med efterfrågad kompetens. Det bör även riktas insatser mot studenter i Sverige för att skapa studieincitament för dem att välja efterfrågade områden samt att internationell kompetens rekryteras för att långsiktigt etablera sig i Sverige. För arbetslösa finns möjligheter att skola om sig i linje med Yrkesvuxutredningens förslag varför det är positivt med resursförstärkning.

Gruppen internationella individer som redan finns i Sverige för utbildning har ofta svårt efter utbildningen att komma i kontakt med relevanta arbetsgivare som söker just deras kompetens. Detta på grund av individens bristande nätverk i Sverige som ofta behövs för att hitta passande arbeten. Erfarenheterna från det Vinnovafinansierade projektet Switch to Sweden som specifikt är riktat till internationell spetskompetens, har visat att matchningsverktyg underlättar för både arbetsgivare och individer att matchas till varandra och att individerna därefter långsiktigt etablerar sig i Sverige. Ett riktat rekryteringsstöd för arbetsgivare utanför akademien som anställer en identifierad internationell individ som avslutat sina studier under provanställningsperiod om 6 mån har framgångsrikt provats av Vinnova i mindre skala.⁷ Mer än hälften av individerna har fortsatt sina anställningar efter provanställningen. Det är tydligt att med minskad ekonomisk risk vågar arbetsgivarna provanställa högkvalificerad internationell kompetens när man tidigare varit tveksam till att rekrytera från för dem nya och okända målgrupper.

I detta ärende har generaldirektör Darja Isaksson beslutat. Handläggare Anna Bergdahl har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också handläggare Bianca Dochterowicz och Erik Litborn deltagit.

Darja Isaksson

⁵ [Den globala konkurrensen om talangerna](#) Teknikföretagen mfl 2025

⁶ [Expat Survey](#), Stockholms Handelskammare, 2026

⁷ [Attrahera, integrera och behålla internationell spetskompetens 2024 | Vinnova](#)